

Handläggare:
Lena Lidén

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
Sammanträde 2013-12-17

Hjorthagens Karlaplans förskolor

Verksamhetsplan 2014

Inledning

Vision och värdegrund

Vårt uppdrag är att erbjuda och driva förskoleverksamhet för barn i åldrarna 1-5 år. Det viktigaste i detta uppdraget är att bedriva en pedagogisk verksamhet för barnen där omsorg, fostran och lärande bildar en helhet. Vi vill erbjuda en pedagogisk miljö som väcker barnens lust att leka, lära och skapa. Våra verksamheter ska kännetecknas av kvalitet, engagemang, kunskap och respekt. Var och en på våra förskolor ska respekteras för den man är oavsett etnisk tillhörighet, trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder, ålder eller kön. Alla på enheten ska visa varandra ömsjansyn, respekt, omtanke, hjälpsamhet och visa förståelse. Vi ska motverka alla former av diskriminering, indirekt diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling. Alla barn och vuxna ska känna att de har inflytande och delaktighet i vår verksamhet. Förskolan ska göra det möjligt för föräldrar att förena föräldraskap och förvärvsarbete och vara ett stöd för familjerna i deras ansvar för barnens omvårdnad och utveckling. Verksamheten ska planeras, dokumenteras, utvärderas och utvecklas i förhållande till sina mål. Genom pedagogisk dokumentation synliggörs arbetet och lärandet i våra förskolor. Den är ett redskap för att kontinuerligt utveckla verksamheten.

Arbetsplaner

Pedagogerna på de olika förskolorna kommer genom diskussioner i olika grupper och sammanhang enas om målen på sin förskola utifrån styrdokumentet. Utifrån detta ska en arbetsplan utarbetas för varje avdelning. Dvs arbetsplanen har sitt säte i enhetens verksamhetsplan. Arbetsplanerna utvärderas vid årets slut och deras resultat redovisas i enhetens verksamhetsberättelse för år 2014.

Förskoleenheten kommer att ha förskoleverksamhet på sex adresser.

Hjorthagens förskola Artemisgatan 61-63, ca 70 barn finns i huset.

Förskolan finns i Hjorthagen och är i ett hyreshus på 4 plan från år 1939. En mindre lokal finns i anslutning till förskolan. I denna lokal bedrivs för det mesta projektverksamhet. Huset ägs av en Bostadsrättsförening. En stor utegård finns och en stor del av verksamheten är förlagd utomhus.

Fältöverstens förskola Valhallavägen 152 C, ca 70 barn finns i huset

Förskolan finns i markplan i ett bostadshus på terrassplanet ovanför Fältöverstens köpcentrum, ägare är en Bostadsrättsförening. Förskolan byggdes i början på 70-talet. Till förskolan hör en utegård.

Breitens förskola Breitenfeldsgatan 1, ca 23 barn finns i huset

Förskolan ligger i bottenplanet på ett bostadshus från sekelskiftet. Ägare är en Bostadsrättsförening. Gården till förskolan är liten och den tillgodoser inte förskolans behov. Barn och personal lämnar gården varje dag för att söka sig till större utemiljö.

Sandön

Sandön är en förskola i Norra Djurgårdsstaden som startade 2013. Förskolan har 4 avdelningar och har sin placering i ett nybyggt hyreshus. Förskolan har kapacitet att ta emot ca. 72 barn. Förskolan har en utsläppsgård, så även här lämnar barn och pedagoger förskolan för att söka sig till större grönområden.

Rödeken och Villa Ekbacken

I januari 2014 startar enheten upp verksamhet i två nya förskolor.

Rödeken kommer att ta emot ca.50 barn mellan 1-3 år och Villa Ekbacken tar emot ca. 40 barn mellan 3-5 år. Rödeken är även den inrymt i en nybyggd fastighet, medan Villa Ekbacken är en äldre villa med tillhörande stor gård. Under 2014 kommer det att drivas ett projekt på Villa Ekbacken, där det kommer att finnas en mötesplats i form av en metodverkstad, där barn och pedagoger tillsammans utvecklar sina kunskaper inom fokusområdena livet, luften, vattnet, marken, ljudet, naturen och miljön. Det kommer att ske under ledning av en kunnig pedagog.

Antalet barn i grupperna på förskolorna varierar mellan 12-23 barn. Detta beror oftast på lokala förutsättningarna då det gäller yta. Grupperna på flera av förskolorna varierar under dagarna då barnen arbetar i olika tvärgrupper utifrån ålder över de s.k. avdelningsgränserna.

Förskolans ledning består av en förskolechef och två biträdande förskolechefer. Olika typer av samrådsgrupper finns på alla adresser. Alla personalkategorier ingår i någon av dessa grupper där det diskuteras och beslutas i olika frågor rörande pedagogik, miljö, intagningar. Barn och föräldrar kan också vara involverade i olika processer, tex. utformningen av framtida utvecklingssamtal för 2014. Delaktighet är viktigt i verksamheten.

Administrativa uppgifter

Hjorthagen/Karlaplans förskolor.

Förskolechef Lena Lidén

lena.liden@stockholm.se 076-1244113

Hjorthagens förskola, Artemisgt.61, 11542 Stockholm.

Antal anställda 47.

Organisations- och ledningsstruktur

Enheten har en förskolechef och två biträdande, samt en husansvarig på Breitens förskola.

En biträdande chef har fast placering på vår nya förskola Sandön.

Enheten har apt- möten varje månad, avdelningsmöten var 14. dag, möten med avdelningsansvariga, morgonmöten samt pedagogiska nätverk två gånger pr. termin.

Arbetsgrupperna fungerar utifrån behov vid varje enskilt förskola såsom: grön flagg, inköpsgrupp, gårdsgrupp, intagningsgrupp, pedagoggrupp.

Våra resurser är stabila pedagoggrupper med erfarenhet, välutvecklade pedagogiska miljöer och köksansvariga med stora kunskaper om näringsriktig mat.

Två av enhetens förskolor har egna gårdar. Förskolorna är alla inrymda i bostadshus ifrån olika tidsepoker. Våra nya förskolor byggs med förskolans läroplan i åtanke, de äldre har vi anpassat .

Samverkan har vi med föräldrar och med förskolornas förskoleklasslärare. Vi samverkar även med varann inom enheten för att ge och ta av varann.

Vi tillhandahåller ett material för utveckling och lärande, skapande, återvinningsmaterial och naturmaterial.

Pedagogerna kommer att arbeta med PIM under vt.14.

Brukare/Kunder/Klienter

Vi arbetar i de flesta fall i projektgrupper utifrån barnens intressen. Projekten följs upp och utvecklas tillsammans med barnen. Det läggs stor vikt vid barns inflytande och deras möjligheter att påverka sitt eget lärande och ansvarstagande. Barnens åsikter tas på allvar och ska leda till ett reellt inflytande som ett led i den demokratiska processen.

Vår värdegrund tar vi upp på höstens första föräldramöte. Vi synliggör den också genom förskolornas olika modeller för dokumentation, t.ex. "lotusmodellen".

Förväntningar från barnen i vår verksamhet fångar vi upp genom reflektioner i arbetslaget och kartläggning av barnens intressen. Förväntningar från föräldrarna fångar vi upp i dialog och genom våra förskoleråd. Klagomål och synpunkter försöker vi bemöta direkt när de uppstår.

Brucarundersökningen visar på ett överlag gott om än något ojämnt resultat. Vissa avdelningar behöver lyftas rörande kunskaper om barns utveckling och lärande och även barns inflytande.

Vi ser en tydlig koppling mellan information till våra föräldrar om förskolans arbetssätt och brukarundersökningens resultat, så detta är ett arbete som är påbörjat och kommer att vidareutvecklas under år 2014.

Chef- och ledarskap

Ledarskapsidéen kan sammanfattas som delaktighet och eget ansvar. Alla våra medarbetare ska bli sedda och bekräftade av ledningen. Deras åsikter och synpunkter ska respekteras och tas tillvara.

Förankringsprocessen äger rum vid att alla får förståelse för vårt gemensamma uppdrag och att vi alla drar åt samma håll. Delegering är ett led i processen.

Mål och åtaganden går igenom på APT och planeringsdagar. Det är viktigt att skapa mötesplatser för reflektion internt och hämta ny kunskap utifrån för att utveckla verksamheten.

Som en grund i ledarskapsutvecklingen finns medarbetarsamtalen och medarbetarenkäten och en noggrann analys utav dessa redskap.

Medarbetare

Genom analys utav barnens behov och intressen, ser vi vilka områden vi behöver kompetensutveckla. Det åligger varje medarbetare att delta i den kompetensutveckling som enheten eller stadsdelen tar fram. Enskilda medarbetare kan även göra studiebesök eller gå kurser för att sedan delge övriga medarbetare sina kunskaper.

En chef/ledare måste själv vara genuint intresserad av verksamhetsutveckling och uppdaterad inom området för att entusiasmera medarbetarna.

Lyhördhet, empati och närvaro är viktigt för att skapa ett gott medarbetarklimat. Erkännande kan man ge vid att lyfta fram goda resultat. I bland kanske man hämtar hjälp utifrån.

Resultatet från senaste medarbetarenkäten visade en nedgång från föregående år inom vissa områden.

Värdegrund

Vår värdegrund:

Var och en ska respekteras för den man är oavsett etnisk tillhörighet, trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder, ålder och kön.

Alla barn och vuxna är lika mycket värda.

Alla på enheten ska visa varandra hänsyn, respekt, omtanke, hjälpsamhet och visa förståelse.

vi ska motverka alla former av diskriminering, indirekt diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.

Alla barn och vuxna ska känna att de har inflytande och delaktighet i vår verksamhet.

Alla vuxna på vår enhet ska vara goda förebilder för barnen då det gäller hur man agerar i situationer där man umgås med varandra.

KF:s inriktningsmål:

1. Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Invånare i Stockholm är självförsörjande

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha		1600 st	Tertial

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholms livsmiljö är hållbar

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel ekologiska livsmedel i stadens egna verksamheter		20 %	Tertial
Mängden matavfall som stadens verksamheter sorterar ut för biologisk behandling	50 %	fastställs 2014	År

Nämndmål:

En hållbar livsmiljö värnas och utvecklas på Östermalm

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel anställda som går eller cyklar till arbetet			År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Enheterna ska gå igenom miljöplanen och rapportera avvikelser i tertialrapporter och verksamhetsberättelse	2013-01-01	2014-12-31

Åtagande:

Förskolan ska i sitt dagliga arbete vårda och värna om sin omgivning och miljö.

Förväntat resultat

Barn och vuxna känner ett intresse och en delaktighet i sin inne- och utemiljö.

Arbetsätt

Förskolans grupper besöker kontinuerligt park, skog och natur där de upplever naturen och dess kretslopp. Våra förskolor som har gårdar planterar frön och lökar och ser vad jorden ger tillbaka i form av blommor och växter. Genom att barnen är med i de praktiska göromålen kan de tydligt uppleva och förstå meningen med att vårda sin omgivning både inomhus och utomhus.

Vi lär aktsamhet om vad jorden ger oss genom att inte förstöra och skräpa ned. Vi köper miljömärkta varor och köper mycket ekologiska livsmedel. Vi lämnar papper till återvinning. Genom att alla våra förskolor i enheten arbetar på detta sätt uppnår vi en likvärdighet i arbetet och genom det egna ansvaret som barnen får ta, blir det en del i en demokratisk fostran.

Resursanvändning

Naturen i staden och utanför tullarna. Barn, pedagogernas och föräldrars kunskap om natur och miljö. Projektanställd naturpedagog.

Uppföljning

Genom pedagogisk dokumentation ska förskolan följa upp och utvärdera sina olika projekt

som är kopplade till ämnet, barn, föräldrar och pedagoger tillsammans.
Vid genomgång av soprum har konstaterats att utrymme ej finns för speciella kärl.

Utveckling

Kompetensutbildning genom bl.a.kurser och litteratur om hållbar utveckling.
Delar av verksamheten arbetar med Grön Flagg. Implementering av miljöplanen.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Stockholmarna är nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm

Nämndmål:

Invånare på Östermalm upplever en varierad och tillgänglig kultur och fritid

Åtagande:

Förskolan ska utveckla och stimulera barnets skapande förmåga och ge barnet rika möjligheter till ett varierat kulturutbud.

Förväntat resultat

Förskolan erbjuder barnen en miljö som inspirerar till mångfald och inspiration till eget skapande och olika typer av kulturutbud. Barnen upplever en glädje vid eget skapande. Barnen har kännedom om kultur och var den finns i Stockholm.

Arbetsätt

Att skapa miljöer som inbjuder till kreativitet.

Att ge tid och rum till skapande processer. Att arbeta med naturmaterial i stor utsträckning. Ge och ta information kollegor emellan på våra pedagogiska nätverk. Inspirera varandra och skapa en likvärdighet i våra ateljéer. Ge barnen rikliga kulturupplevelser som innebär att de får reflektera över vad de tycker om och inte, och på så vis uttrycka egna åsikter som ett led i demokratisk fostran.

Att visa respekt för barnets skapande processer, ibland är måsten som städning inte på sin plats. Utifrån teman/projekt som bedrivs på förskolan koppla dessa till lämpliga studiebesök/kulturaktiviteter.

Förskolorna besöker teater, filmförevisning, bibliotek, museer, konserter, utställningar och danshögskolan.

Kulturöväre inbjuds direkt till förskolorna inom enheten.

Kulturombuden håller sig informerade om kulturfrågor.

Resursanvändning

Förskolan ska ha tillgång till ändamålsenliga lokaler och material. Pedagogernas kunskap om skapande material och dess användning. Pedagogernas kunskap om

kultur och kulturombudens kunskap och information till alla på enheten.

Förvaltningens kultursekreterare

Museipedagogerna.

Kulturpengarna som är öronmärkta

Uppföljning

Att följa upp de processer som barnet upplevt, det viktiga är processen inte resultatet eller produkten. Pedagogerna följer upp kulturbesöken genom aktiviteter på förskolan.

Genom pedagogisk dokumentation.

Ombudens möten med kultursekreteraren på förvaltningen.

Uppföljning av förbrukningen av kulturpengarna.

Utveckling

Förskolorna ska utforma miljöer som kan förändras av barnen själva, ge möjligheter att gå från fantasi till verklighet. Förskolorna ska uppnå en likvärdighet i sina miljöer så barn och vuxna känner igen sig på enhetens förskolor.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Stockholm upplevs som en trygg, säker och ren stad

Nämndmål:

1. Våld, alkohol- och drogbruk motverkas och invånare på Östermalm upplever sin närmiljö som trygg

Åtagande:

Barnens närmiljö ska vara trygg och säker.

Förväntat resultat

Barn, föräldrar, pedagoger och besökande på våra förskolor är trygga med förskolans inne- och utemiljö.

Arbetssätt

Genomföra Barnskyddsronder, använda oss av Arbetsmiljöverkets checklista för förskolor

Goda rutiner och klara regler för barn och vuxna

Uppmärksamma och åtgärda brister. Säkerhetspärm med säkerhetsrutiner.

Resursanvändning

Följa upp Barnskyddsronder

Pedagogers kunskap

Lokalansvarig på stadsdelsförvaltningen

God kontakt med hyresvärdar

Uppföljning

Barnskyddsronder som sker kontinuerligt varje år

Utbildning i Barnolycksfall och i Brandskydd

Uppföljning med lokalansvarig

Uppföljning med hyresvärd

Dokumentation

Utveckling

Se över att nyanställd personal får den information och utbildning som erfordras samt att övrig personal får kontinuerlig uppföljning av sin tidigare utbildning.

KF:s inriktningsmål:

2. Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Stockholmarna upplever att de erbjuds valfrihet och mångfald

Nämndmål:

Invånare på Östermalm erbjuds valfrihet och mångfald

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Arbeta systematiskt för att informationen på Jämför service ska vara korrekt, tydlig och uppdaterad	2013-01-01	2013-12-31

Åtagande:

Föräldrar ska ha möjlighet att kunna välja förskola åt sig och sitt barn.

Förväntat resultat

Valet av förskola leder till att barn och föräldrar trivs och upplever att de gjort ett gott val.

Arbetsätt

Förskolan ger ut information om sin verksamhet på webben, telefonen och genom personlig kontakt.

Förskolorna har regelbundna visningar på bestämda datum eller enligt överenskommelse.

Resursanvändning

Förvaltningens köassistent

Östermalms hemsidor

Förskolornas hemsidor och annat informationsmaterial

Pedagoger och ledning

Uppföljning

Förskolan ska i möjligaste mån ta hänsyn till föräldrars prioriteringar rörande förskoleval.

Utveckling

Hålla hemsidorna och annat material uppdaterade.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Barn och elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete		tas fram av nämnden	År
Andel förskollärare av antal anställda		41 %	År
Andel nöjda föräldrar		85 %	År
Antal barn per grupp		16	År
Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9	4,9	År
Personalens bedömning av "förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling"		3,7	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden ska i samverkan ta fram konkreta strategier för att säkerställa att andelen legitimerade förskollärare ökar	2014-01-01	2014-12-31
Stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden ska säkerställa att handlingsplaner är framtagna för övergången förskola - skola i enlighet med stadens riktlinjer	2014-01-01	2014-12-31
Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans medarbetare kompetensutveckling och erbjuda medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare	2011-01-01	2014-12-31
Stadsdelsnämnderna ska i nära samarbete med utbildningsnämnden och kulturnämnden inom projektet Stockholm högläser verka för att litteratur och läsning ska bli en mer naturlig del i barnens utbildning	2014-01-01	2014-12-31
Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet med matematik, naturvetenskap och teknik i förskolan	2014-01-01	2014-12-31
Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet med språkutveckling i förskolan	2014-01-01	2014-12-31

Nämndmål:

Förskolorna ger varje barn vad de behöver för att inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Åtagande:

Förskolan ska komplettera hemmet genom att skapa bästa möjliga förutsättningar för att varje barn ska kunna utvecklas fritt och mångsidigt. Förskolan ska erbjuda en miljö som genomsyras av ett interkulturellt synsätt.

Förväntat resultat

Att vi har en väl genomtänkt pedagogisk verksamhet där vi tydligt ser att barnen trivs, utvecklas och där deras intressen tas tillvara.

Vi ser att vi har uppnått resultat när vi har en bra dialog mellan pedagoger, barn och föräldrar vid inskolning, daglig kontakt och föräldrasamtal. Resultat är även uppnått när vi har en bra pedagogisk dokumentation som föräldrar och barn tar del utav.

Arbetsätt

Förskolan har och fortsätter att bygga upp en lärande miljö som inbegriper alla läroplanens områden. Vi ska ha pedagoger som är medvetna om sin roll och sitt uppdrag, förväntansdokument till barn och föräldrar, samt kontinuerlig och lättillgänglig dokumentation. Vi fortsätter på inslagen väg att skapa likvärdiga pedagogiska miljöer inne såväl som ute på hela enheten. Som ett led i demokratisk fostran vill vi vara tydliga i vad vårt uppdrag innebär, och på så vis skapa möjligheter för barn och föräldrar att ha åsikter om detta.

Resursanvändning

Barn och föräldrar som kan delge förskolan sina upplevelser av förskolevistelsen. Resultaten från föräldraenkäterna är ett viktigt uppföljningsmaterial där ledning och pedagoger kan identifiera utvecklingsområden.

Våra återkommande förskoleråd är en tillgång då föräldrars talesmän kan förmedla synpunkter och funderingar.

Uppföljning

Vid utvecklingssamtal, föräldramöten, förskoleråd ska det föras en dialog om hur målen ska nås på bästa sätt.

Utveckling

Under 2014 ska vi ha matematik, natur och teknik och miljö som fokusområden.

Åtagande:

Förskolan ska vara tydlig om mål och innehåll som en förutsättning för barnens och föräldrarnas möjligheter till inflytande.

Förväntat resultat

Förskolans mål är lättillgängliga för föräldrarna. Barnen och föräldrarna känner och upplever att de är delaktiga i och har inflytande på förskolans verksamhet och miljö.

Arbetsätt

Förskolans mål förmedlas till föräldrarna vid höstterminens föräldramöte. Dokumenten finns att läsa på anslagstavlorna. Vi är lyhörda för varje individ, barn som vuxen, och respekterar deras tankar och önskemål och förverkligar dessa på ett sätt som gynnar individen och gruppen. Miljön ska vara utformad så att den är tillgänglig för barnets egna intressen och initiativ.

Resursanvändning

Barn, föräldrar och pedagoger med sina olikheter i form av kön, etniskt ursprung, storlek, hudfärg, språk och sina intressen.

Tydlighet rörande förskolans mål.
Förskolans likabehandlingsplan med tillhörande arbetsplan.

Uppföljning

Reflektion i olika grupsammansättningar.. Genom dokumentation.
Analys av föräldraenkäter och utvecklingssamtal.

Utveckling

Genom utbildning och dialog med andra föra diskussioner om värdegrunden. Samtal med barnen. Ta tillvara allas intresseområden.Se till att det finns en likvärdighet i allt informationsmaterial som rör förskolornas samarbete med föräldrar såsom hemsidor och underlag för utvecklingssamtalen. Utveckla förväntansdokumenten.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Effektivisera mötesformer	2014-01-01	2014-12-31

Åtagande:

Förskolorna ska medvetet arbeta med att utveckla förståelse för vårt samhälles gemensamma demokratiska värderingar.

Förväntat resultat

Alla våra barn på förskolan känner att barn och vuxna visar intresse och respekt för dess tankar och känslor och alla bidrar till förståelsen att varje människa har lika värde och tillsammans skapar det samhälle som vi lever i.Var och en respekteras för den man är oavsett etnisk tillhörighet, trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder, ålder eller kön. Barn som behöver extra stöd i sin utveckling erhåller detta på ett professionellt sätt. Barn med annat hemspråk än svenska får stöd i sin kulturella identitet och utvecklar sitt språk.Barnen tar ansvar för sig själv, sina kamrater och sin miljö.

Arbetsätt

Pedagoger och föräldrar ska var de goda förebilderna för barnen. Vi arbetar för jämställdhet och ett interkulturellt förhållningssätt inom alla områden, dels genom att ha en tillgänglig miljö som främjar detta,men även bland våra anställda se till att förhållningssätt och bemötande är likvärdigt, tolerant och i hög grad interkulturellt . Genom samtal och reflektion, sagor och teater ge barnen kunskap om olika etiska förhållningssätt. Vi ska ta tillvara situationer som uppstår i barngruppen gällande demokratiska och etniska frågeställningar.Könsroller och könsmonster är en stående punkt på våra pedagogmöten. För barn i behov av särskilt stöd upprättas tillsammans med barnets föräldrar en handlingsplan. För barn med annat hemspråk än svenska gör vi en kartläggning tillsammans med föräldrar och utarbetar en handlingsplan som också utvärderas tillsammans med föräldrarna.Med riktigt små barnlära sig att tolka och förstå deras kroppsspråk. Diskutera demokratifrågor på våra pedagogmöten.

Resursanvändning

Pedagoger och andra vuxna runt barnet som är goda förebilder.

Vår Likabehandlingsplan med tillhörande arbetsplan.
Stadsdelens Stödteam för Barn i behov av särskilt stöd.
Plattformerna För Barn behov av särskilt stöd och Språket

Uppföljning

Likabehandlingsplanen revideras varje år.
Värdegrundsfrågor ska var aktuella ämnen på APT, nätverk, föräldramöten och på planeringsdagar För barn i behov av särskilt stöd görs varje termin en uppföljning med stödteamet. Uppföljning med föräldrarna görs av ansvarig pedagog minst en gång per termin.

Utveckling

Möjlighet till att ta eget ansvar och förutsättningar att påverka, både som barn, pedagog och förälder.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förhållningssätt	2014-01-01	2014-12-31

Åtagande:

Verksamheten ska präglas av en pedagogik där omvårdnad, omsorg, fostran och lärande bildar en helhet.

Förväntat resultat

Varje barn upplever att det blir sett och uppmärksammat. Förskolan främjar barnens lekutveckling och kreativitet genom att erbjuda en inre och yttre miljö som stimulerar till utveckling och lärande.

Förskolan erbjuder barnen en i förhållande till deras ålder och vistelsetid väl avvägd dagsrytm, och såväl omvårdnad, omsorg som vila och andra aktiviteter vägs samman på ett balanserat sätt.

Vi ser att vi har uppnått resultat när förskolan erbjuder god och näringsrik kost med stort ekologiskt utbud.

Arbetssätt

Det är pedagogernas uppgift att se till att ett basmaterial finns, helt och funktionsdugligt. Naturmaterial såsom tyger, stenar, pinnar etc tillförs miljön för att stimulera till utveckling av naturkunskap, matematik, teknik och skapande. Vi observerar och ser vad barnen har för intressen och färdigheter och gör det till lärosituationer. Ibland blir det i längre projektform, eller i termins/årsteman, andra gånger blir det kortare projekt. Vi lyssnar och ställer frågor, är positiva till deras nyfikenhet och stimulerar dem i sitt vidare forskande. Vi finns där om de har frågor och leder dem vidare i deras tankegångar.

Vi använder oss av Lotusdiagrammen eller "spindel nätet" som vi har valt att kalla det för att lätt kunna överblicka att vi har med alla läroplanens områden i vårt arbete.

Vi arbetar systematisk för att utveckla våra metoder och miljöer så de blir enhetliga och igenkännbara inom enheten..

Inom området språk och språkutveckling arbetar vi så här: Vi läser böcker tillsammans med

barnen och barnen "läser" själva. Vi uppmuntrar dem när de sitter och "skriver" och kommer med frågor om vad de skriver och dokumenterar. Vi leker med språket genom att rimma, göra tokmeningar, göra berättelser, hela tiden kommunicera, reflektera och vara närvarande, sätta ord på det som händer/hände, spela teater och ta tillvara vardagssituationerna.

Inom matematikens område arbetar vi med att sortera och klassificera med materialet i omgivningen. Vi leker med former, vikter och mått. Mattesånger, rimramsor och klapplekar. Vi arbetar med antal och antal - siffra. Vi arbetar med problemlösning genom att hitta nya lösningar på välkända problem. T.ex hitta en annan väg hem än den välkända (Tänk utanför burken). Vi arbetar med fart, avstånd och höjdskillnader ute i skog och mark, men även inomhus. Vi leker med vatten och öser, mäter och håller. Vi har rytmik, rörelse och danslek både på förskolan och i samarbete med Danshögskolan. (Rytmik är matte i högsta grad). Vi använder oss av mattespråk och att barnen ska "känna" mattebegreppet med hela kroppen. (Det du gör med kroppen fastnar i knoppen). Vi tar tillvara vardagssituationer som att para ihop skor, duka, dela frukt och räkna barn. Vi arbetar med rutiner och struktur (tex. före och efter).

Till vår hjälp har vi en väl avvägd dagsrytm.

Rörelse, kost, hälsa:

Flera grupper i enheten har tillgång till Gymnastiksal varje vecka, andra använder Friskis och Svettis material på hemmaplan. Två av förskolorna i enheten samarbetar med Danshögskolan. Alla använder sig av skogen och stadens parker. Inom enheten värdesätts utomhusvistelse som en källa till friska barn, rörelse och hälsa.

Resursanvändning

Barn, kamrater, föräldrar, pedagoger och andra vuxna. Miljön ska innehålla material och rum som kan förändras efter barnens lek och behov. Det ska finnas ett basmaterial som är anpassat efter ålder och intressen. Förvandlingsbart lekmaterial inbjuder till konstruktionsleksaker och rollekar. Utomhus ska det finnas möjlighet att skapa rum där man kan få leka ifred från andra, vår, sommar, höst och vinter.

Uppföljning

Reflektera tillsammans med barnen för att se vart vi är på väg. Analysera resultaten från föräldraenkäterna. Regelbunden uppdatering av miljön, tillsammans med barnen, som kan leda till förändringar, förbättringar och nyanskaffning av material.

Utveckling

Utveckla den pedagogiska dokumentationen. Pedagogiska diskussionerna på enhetens nätverk. Använda oss av IKT tillsammans med barnen för dokumentation reflektion och lärande när vår utrustning har blivit uppdaterat så den går att använda i detta syfte.

Nämndmål:

Förskolorna samverkar med föräldrar och med skolans förskoleklass.

Åtagande:

Förskolan ska ha goda former för samverkan med föräldrar och med skolans förskoleklass.

Förväntat resultat

Samarbetet med föräldrar leder till en samsyn på barnet som gynnsamt bidrar till dess utveckling och lärande. Samverkan med förskoleklassen bidrar till en god övergång mellan förskola och skola, ser vi att resultatet är uppnådd.

Arbetsätt

Förskolan ska bjuda in till utvecklingssamtal, föräldramöten, månadsbrev och förskoleråd. Integration och samverkan mellan förskola och skola planeras i de enskilda skolorna. Hur detta sker ska framgå av skolans lokala arbetsplan.

Resursanvändning

Barn, föräldrar, förskolepedagoger och skolpedagoger.

Uppföljning

Uppföljning sker efter bestämda intervaller på året med berörda parter.

Utveckling

Förbättra kontakten och överföringen med berörda skolor. Utveckla samarbetsformer med föräldrar och förskoleråd.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholmarna upplever att de får god service och omsorg

Nämndmål:

3. Stadsdelsnämndens omsorgsverksamheter har hög kvalitet, är tillgängliga och präglas av trygghet, värdighet och delaktighet

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Öka medarbetarnas kunskap om levnadsförhållanden, och vikten av ett bra bemötande, för personer med olika typer av funktionsnedsättningar. Genomföra kompetensutveckling/insatser som klargör konsekvenser av olika typer av funktionsnedsättningar samt insiktsutbildningar för beslutsfattare och personal	2012-01-01	2014-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med spännande och utmanande arbeten

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Sjukfrånvaro		4,4 %	Tertial

Nämndmål:

Stadsdelsförvaltningen är en attraktiv arbetsgivare

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Svarsfrekvens i medarbetarenkät för Östermalms stadsdelsförvaltning	85 %		År
Svarsfrekvens i medarbetarenkät för Östermalms stadsdelsförvaltning			År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Enheterna ska gå igenom och diskutera resultatet av medarbetarenkäten samt ta fram handlingsplaner för identifierade förbättringsområden.	2013-01-01	2014-12-31
Erbjuda praktikplatser för personer med funktionsnedsättning från Jobbtorg Resurs, Arbetsförmedlingen, olika arbetsmarknadsprojekt/åtgärder) samt utse ansvarig för praktikanter med funktionsnedsättning.	2012-01-01	2014-12-31
Åtgärda arbetsplatsens generella otillgänglighet såväl fysiskt som psykiskt så att arbetsplatsen fungerar för arbetstagare med olika typer av funktionsnedsättning.	2012-01-01	2014-12-31
Alla medarbetare är delaktiga i utformningen av enhetens verksamhetsplan samt i att granska och följa upp det som sker i verksamheten.	2013-01-01	2013-12-31

Åtagande:

Förskoleenheten ska vara en attraktiv arbetsplats och skapa goda förutsättningar för kompetensutveckling.

Förväntat resultat

Pedagogerna känner en glädje och tillfredsställelse i att vara på sin arbetsplats, att man förkovrar sig och samtidigt höjer kvaliteten i verksamheten för barnen samt förstår hur man använder sig av en pedagogisk dokumentation.

Arbetssätt

Enheten ska gå igenom och diskutera resultatet av medarbetarenkäten samt ta fram handlingsplaner för identifierade förbättringsområden. Varje medarbetare ska tillsammans med sin ledning göra en kompetenskartläggning för att se sina fortbildningsbehov.

Förskolläraernas roll tydliggörs på egna möten för avdelningsansvariga och genom kompetensutveckling.

Resursanvändning

Ledning och pedagoger på enheten, ledningen på Barn & ungdom, personalavdelning och externa utbildare.

Uppföljning

Uppföljning sker på APT och på Nätverken genom att pedagogerna kan delge varandra nya kunskaper och erfarenheter. Uppföljning med den enskilda medarbetarna sker på utvecklingsamtalen.

Utveckling

Vi arbetar vidare med våra pedagogiska nätverk. Vi fortsätter med att uppmuntra till att hela arbetslag går samtidigt på utbildning. Alla medarbetare ska under året få utbildning i PIM.

3. Stadens verksamheter är kostnadseffektiva

3.1 Budgeten är i balans

Resursanvändning

Budget 2014

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Formulera nämndindikatorer som mäter effektivitet för respektive verksamhet	2014-01-01	2014-12-31

Nämndmål:

Alla verksamheter stadsdelsnämnden finansierar ska vara effektiva.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla medarbetare ska uppmuntras till att föreslå kostnadseffektiva arbetsmetoder.	2013-01-01	2014-12-31

Övriga frågor